

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของครูศิลปศึกษา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาศิลปศึกษา ตามทฤษฎี DBAE ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้วางแผนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูล
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนองานวิจัย

1. การศึกษาข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด การเรียน การสอน วิธีสอน ความรู้ทางศิลปศึกษา และการพัฒนาครูสอนศิลปศึกษา ตามทฤษฎีการสอนศิลปศึกษาแบบ DBAE

2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ที่สอนวิชาบังคับแกนศิลปศึกษา รายวิชาศิลปะกับชีวิต (สาขาทัศนศิลป์) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 113 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 226 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น

3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาศิลปะศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ตามทฤษฎีการสอน ศิลปะศึกษาแบบ DBAE เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยกิจกรรมศิลปะศึกษา ซึ่งจำแนกตามแกนความรู้ต่างๆ ตามทฤษฎีการสอนศิลปะแบบ DBAE (Discipline - based Art Education) ได้ดังนี้

1. แกนประวัติศาสตร์ศิลป์ ได้แก่รายการกิจกรรมในข้อที่ 1, 4, 5, 6, 12, 15, 18, 22, 24, 26, 30, 34
2. แกนสุนทรียศาสตร์ ได้แก่รายการกิจกรรมในข้อที่ 3, 10, 13, 16, 20, 23, 28, 31, 35, 41, 42, 46
3. แกนศิลปวิจารณ์ ได้แก่รายการกิจกรรมในข้อที่ 2, 8, 25, 27, 32, 33, 38, 39, 40, 43, 44, 45
4. แกนศิลปะปฏิบัติ ได้แก่รายการกิจกรรมในข้อที่ 7, 9, 11, 14, 17, 19, 21, 29, 36, 37, 47, 48

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเป็นแบบปลายเปิด (Open- ended question)

การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือจาก
 - 1.1 หลักสูตรศิลปะศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
 - 1.2 แนวการสอนศิลปะตามทฤษฎี DBAE
 - 1.3 หนังสือแบบเรียนวิชาศิลปะศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รายวิชาบังคับ แกนศิลปะกับชีวิต 1 ถึง 6 (สาขาทัศนศิลป์) จาก 5 สำนักพิมพ์ จำนวน 21 เล่ม โดยสังเคราะห์กิจกรรมจากหนังสือแบบเรียน
2. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยมีแนวทางจากการศึกษาในข้อ 1 และภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำคำถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง จำนวน 5 ท่าน และขอคำแนะนำ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้ (วิทยานิพนธ์ผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในภาคผนวก ก.)

3.1 นักวิชาการทางศิลปศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการสอนในระดับอุดมศึกษา ไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 3 ท่าน

3.2 อาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการสอน ไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 1 ท่าน

3.3 ศึกษานิเทศก์ ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน
นำแบบสอบถามกลับมาปรับปรุงตามคำแนะนำ ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูศิลปศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (α - Coefficient) ของ ครอนบราซ (Cronbach) (ประคอง กรรณสูตร, 2538) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.89

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามขั้นตอน คือ ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยจากอธิบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครทั้ง 45 เขต ตามลำดับ

ส่งแบบทั้งสิ้น 226 ฉบับ โดยส่งถึงครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา (สาขาทัศนศิลป์) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้รับกลับคืนมาจำนวน 192 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.96

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ในแต่ละตอนทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) นำมาแจกแจงความถี่เป็นค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \times 100$$

แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ตามทฤษฎีการสอนศิลปศึกษาแบบ DBAE ซึ่งลักษณะของข้อคำถามทั้ง 2 ตอน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ เพื่อหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดค่าของแต่ละอันดับได้ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	5
เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	4
ไม่แน่ใจ	มีค่าเท่ากับ	3
ไม่เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	1

เมื่อได้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้ว (S.D.) นำมาจัดเทียบอันดับ โดยหลักเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	ความหมาย
4.50 - 5.00	ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50 - 4.49	ความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับเห็นด้วย
2.50 - 3.39	ความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับไม่แน่ใจ
1.50 - 2.49	ความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย
1.00 - 1.49	ความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

นำค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มาจัดอันดับและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้

นำข้อมูลมาหาค่ามัชฌิม (ค่าเฉลี่ย) เลขคณิตจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน(มัชฌิมเลขคณิต)
N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด
x	แทน	น้ำหนักของคำตอบคิดเป็น 5 4 3 2 1
f	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละระดับ

(ประคอง กรรณสูตร ,2528)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากสูตร

นำค่ามัชฌิมเลขคณิต(ค่าเฉลี่ย) ของคำตอบมาวัดการกระจายของคะแนน โดยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากสูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{n\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

S.D	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum fx$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละระดับ
$\sum fx^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนนแต่ละระดับ
n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

(บุญเรียง ขจรศิลป์ ,2542)

แบบสอบถามตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด ได้วิเคราะห์เนื้อหาเป็นความเรียง และแจกแจงความถี่

6. การนำเสนองานวิจัย

ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนำผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละมาเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ข้อมูลตอนที่ 2 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามทฤษฎี DBAE ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร คำขวัญมีเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มาเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ข้อมูลตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและคำถามปลายเปิด นำเสนอเป็นความเรียง